No. 127. **1846.**

BREDASCHE COURANT.

STAAT- LETTERKUNDIG EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Dingsdag 27 October.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 24sten October.

Z. K. H. de hertog *van Aumale* is den 23sten uit Madrid te Bayonne aangekomen.

Volgens een dagblad zal de koning ter gelegenheid van het huwelijk des hertogs *van Montpensier*, een feest op het kasteel van Versailles geven. In den schouwburg aldaar zal een ballet en eene opera worden gegeven door de toonkunstenaars der koninklijke Muzijk-Akademie.

Ten gevolge van zware plasregens is het water in de Loire den 19den en 20sten October onverwachts tot eene ongehoorde hoogte gestegen. Op sommige punten heeft de rijzing in een enkel etmaal meer dan 5 ellen of 20 voeten bedragen. Ten gevolge daarvan zijn de rivier en de daarop uitloopende wateren overal buiten hunne oevers getreden, en hebben zij de dijken doorgebroken, een aantal bruggen weggesleept en over een groote uitgestrektheid lands, groote schade aangerigt. Vooral ook de steden Roanne, Orleans, Montbrison en Andrézieux zijn zwaar geteisterd. Aldaar zijn zelfs belangrijke steenen gebouwen voor het geweld van den stroom bezweken. Het aantal menschen, die door deze ramp het leven hebben verloren, is gelukkig niet zeer aanmerkelijk, hebbende men overal in de steden en ten platten lande, waar de bewoners op de bovenverdiepingen hunner huizen waren gevlugt, het mogelijke gedaan om hen te redden. De gemeenschap is op sommige punten geheel gestremd. De minister van openbare werken heeft zich uit Parijs naar het tooneel van de ramp begeven, [illegible] ook de schade in oogenschouw te nemen, die aan den ijzeren spoorweg van Orleans naar Vierzon is toegebragt. Volgens de laatste berigten uit Parijs van den 23sten, was het water in de Loire vallende. Dit was ook in de Seine het geval, welke laatste rivier echter in mindere mate dan de eerste is gestegen, en langs welker oevers men dus veel minder rampen te betreuren heeft.

De *Courier* van St. Etienne vermeldt, dat de jongste stand van de Loire nog 2 el 30 cent., den hoogsten stand dien men zich herinnert, zijnde die van 1789, overtreft.

— Eene circulaire der bureaux van weldadigheid dezer hoofdstad begroot het getal behoeftigen te Parijs, aan wie gedurende den winter onderstand moet verleend worden op 116,000, ongerekend de arbeidslieden die geen werk hebben.

— De Spaansche gezant, de heer *Martinez de la Rosa*, is van hier naar de grenzen vertrokken, ten einde den hertog en de hertogin *van Montpensier* te ontvangen. HH. KK. HH. zouden Madrid den 22sten verlaten hebben, en zich met kleine dagreizen op de Pyreneën rigten.

— In berigten uit Madrid van den 17den October leest men:

»Het stierengevecht, dat gisteren hier op de Plaza mayor is gegeven, is buitengewoon schitterend geweest. Het stedelijk bestuur heeft, zegt men, 2 millioenen realen (ƒ 250,000) uitgegeven, om dat plein daarvoor op eene koninklijke wijze in te rigten. De beroemdste stierenbestrijders des lands, *Montes* onder anderen, hebben zich in het strijdperk vertoond. Geheel de koninklijke familie was tegenwoordig, en vooral ook de Fransche Prinsen hebben blijken gegeven, dat zij met belangstelling dit schouwspel bijwoonden. Ofschoon er ruim 30,000 toeschouwers tegenwoordig waren, heeft geen enkele ongepaste kreet, geene enkele wanorde de feestvreugde verstoord. Heden wordt op nieuw een stierengevecht gegeven. Morgen zal de Fransche gezant een schitterend bal in zijn paleis geven, waarbij het koninklijk gezin en ook de Engelsche gezant, de heer *Bulwer*, tegenwoordig zullen zijn. Het vertrek van den Hertog *van Aumale* uit deze Hoofdstad is op den 20sten, dat van den Hertog *van Montpensier* en zijne gemalin op den 22sten bepaald.

»Men had gedacht, dat het regeringsblad heden het besluit van amnestie openbaar zou maken, doch de algemeene verwachting daaromtrent is te leur gesteld. Intusschen is het besluit dezen nacht door de koningin geteekend en zal het dus morgen het licht zien. Wij weten stellig, dat daarbij de kwijtschelding van straf voor militairen tot den rang van kolonel en voor burgerlijke ambtenaren tot dien van burgerlijk gezagvoerder zal worden uitgestrekt. Alleen zullen degenen worden uitgezonderd, die door de revolutionnaire junta's met een kommando zijn bekleed. Hare Majesteit behoudt zich echter voor, om ook voor dezen den terugkeer naar hun vaderland open te stellen, zoodra de omstandigheden dit zullen toelaten. Deze zeer milde maatregel van kwijtschelding kan niet nalaten eene uitstekende werking te doen."

— De Madridsche courant van den 18den behelst het koninklijk dekreet van amnestie, welke zich voor de militairen tot den graad van kolonel en voor de burgerlijke ambtenaren tot den rang van politieken chef uitstrekt. De koningin behoudt zich voor om de amnestie, naar omstandigheden, ook tot de geëmigreerden die in de amnestie niet begrepen zijn, uit te strekken.

— Omtrent den staat van Zwitserland leest men in het *Journal des Débats* het volgende:

»De tijdingen die wij uit Zwitserland ontvangen, stellen dit land steeds voor als in een toestand van ongerustheid en wantrouwen. Gelijk reeds gezegd is, schijnt het ongelukkig waar te zijn, dat zich eene nieuwe crisis voorbereidt die niet dan met den burgeroorlog kan eindigen.

»In weerwil der begane misslagen en die tot resultaat gehad hebben dat de staat in handen geleverd is eener minderheid die zelve verbaasd is over hare zegepraal, schijnen de conservatieven van Geneve weder eenig vertrouwen te hebben bekomen in hun getal en hun goed regt. Weinigen van hen zijn uitgeweken en het gevoel van 't geen zij aan hun land verschuldigd zijn, heeft hen in 't algemeen doen besluiten om vooreerst in de betrekkingen te blijven die zij nog kunnen vervullen. Van den anderen kant is het nieuwe gouvernement met zijne zege zoodanig verlegen, gevoelt het zich te midden der onderscheidene gevoelens, zoo op zich-zelf, dat het nog geen kleur durft aannemen en zich met eene opmerkelijke ootmoedigheid tot alle partijen wendt. Tot heden is de katholijke partij de eenige geweest die geantwoord heeft op de uitnoodigingen der nieuwe dictators, maar zij heeft dit op gebiedenden toon gedaan, als zeker zijnde van zijn bondgenootschap. Op de eischen, op de bedreigingen zelve van de *Sentinelle Catholique*, antwoordt het officieel blad van het nieuwe Geneve, de *Revue* van den heer *Fazy*, met eene beleefdheid die aan dienstbaarheid grenst.

»In het kanton Lucern heeft de *Staats-Courant* het rapport van den kantonnalen staatsraad, strekkende tot regtvaardiging van het katholijke bondgenootschap, publiek gemaakt.

»Bern verkeert steeds in eene gevaarlijke gisting. De radikalen doen er vrij levendig den oorlog aan degenen die zij de gematigden noemen, en wier chef thans zou zijn, wie zou het gelooven? den heer *Ochsenbein* zelf, de voormalige bevelhebber der vrijkorpsen.

»De patriotsche associatie van Opper-Aargau, vraagt in een verzoekschrift aan den grooten kantonnalen raad, de opheffing der wet tegen de vrijkorpsen.

»De verontrustende geruchten nopens eenen waarschijnlijken aanval van Bazel-landschap op de stad Bazel, wijzigen zich in dien zin,

dat de groote raad van Bazel-stad de troepen zou getoetst hebben of men in tijd van nood op hen zou kunnen rekenen, waarop deze bepaald ontkennend hadden geantwoord, zoodat Bazel-stad lijdelijk moest afwachten wat Bazel-landschap opzigtelijk de stad behagen mogt.

»Bij de kantons, die een gedeelte hunner militie onder de wapenen geroepen hebben, moest men nog voegen de kantons Genève en Waadtland; de te wapenroeping geschiedt onder voorwendsel van bewegingen der fransche troepen langs de grenzen."

De *Courrier* van Lyon van den 22sten zegt, dat aldaar ter beurze het gerucht liep, dat Bazel het voorbeeld van Genève navolgde, dat men in de straten dier stad vocht en er van weerszijden reeds verscheidene slagtoffers gevallen waren.

— Ter beurze waren genoteerd: 5 pCt. 117,70; 3 pCt. 82,65; Nap. r. 102; Spanje 3 pCt. 38$^{3}/_{4}$; Rom. L. 102$^{1}/_{2}$.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 23sten October.

Bij een manifest van 8 October, heeft Z. M. de Keizer van Rusland eene ligting van rekruten in de oostelijke gouvernementen des rijks bevolen, en wel van zeven man op de duizend zielen, terwijl daarbij tevens in de westelijke gouvernementen, waar in het vorige jaar slechts eene ligting van vijf man op de duizend zielen heeft plaats gehad, eene suppletoire ligting van twee rekruten op de duizend zielen is voorgeschreven.

— De herfst is alhier in het hooge Noorden buitengewoon zacht; zelfs in den vroegen morgen en in den laten avond hebben wij 8 gr. *R.* warmte.

— Uit Hamburg schrijft men van den 21sten October:

»De verjaring van den veldslag bij Leipzig en van Duitschlands bevrijding, is den 18 hier (gelijk elders in Duitschland) volgens gewoonte plegtig gevierd; maar deze feestviering heeft zich ditmaal onderscheiden door eene meer algemeene belangstelling, en inzonderheid door de deelneming van een groot aantal, te dier zake, uit Holstein herwaarts overgekomen personen. Bij het feestmaal waren 700 personen, waaronder ettelijke Holsteiners, tegenwoordig."

— De *Albatros*, een nieuw schip voor landverhuizers, gevoerd door Kapitein *Rauert*, hetwelk den 16den dezer naar Galveston (Texas) onder zeil zou gaan, leverde heden het vreemde schouwspel op, dat tien zware misdadigers uit het Mecklenburgsche, op hetzelve door de Hamburgsche Policie gearresteerd werden, welke lieden de Mecklenburgsche regering naar Texas wilde oversmokkelen. Deze methode, welke, bij algeheel gebrek van Duitschland aan overzeesche débouchés voor zijne misdadigers, reeds dikwerf met goed gevolg in praktijk gebragt werd en door de regering te Washington in sterke nota's is bestreden geworden, verdient ook door de drukpers te worden gewraakt. De tien misdadigers waren allen op gelijke wijze gekleed, ja zelfs was hun hoofdhaar naar een en denzelfden vorm gesneden, ook hunne bagaadje had hetzelfde uiterlijk aanzien; overigens gedroegen de heeren zich zeer beleefd en beschaafd. Bij onderzoek bekenden zij zelve, dat zij allen wegens zware misdrijven, deels tot levenslange, deels tot meer dan twintigjarige tuchthuisstraf waren veroordeeld geweest. Zij waren intusschen der Mecklenburgsche regering in hunne gevangenis slechts tot last, en, naar hunne eigene woorden, »was het hun, onder voorwaarde Duitschlands bodem nimmer weder te betreden en onder aflegging der heiligste belofte, om, voor het vertrek des schips, aan niemand hunne afkomst te ontdekken, toegestaan geworden op staatskosten naar Texas over te steken."

— Men schrijft uit Dusseldorp: »Eenige jonge Israëlieten alhier, hebben eene oproeping gedaan, ten einde eene vereeniging tot stand te brengen, tot hervorming van de Godsdienst en het schoolwezen der Israëlieten. In den aanhef dier oproeping wordt gezegd, dat elk die het ernstig met het Jodendom meent en voor den eenigen God bezield is, die de behoefte gevoelt aan eene stichtelijk eeredienst en eene godsdienstige vorming der jeugd, zich met de eeredienst, zoo als die in de Synagogen, met de oude uit vroegere eeuwen aan dezelve klevende misbruiken plaats hebben, niet meer kan vereenigen, en met bange bezorgdheid moet zien, dat de jeugd geen met de eischen des tijds overeenkomend godsdienstig onderwijs erlangt. De oproeping heeft bij velen weerklank gevonden, en er is bereids voor 800 thalers ingeschreven, waarvoor men voorloopig verlichte leeraars wil aanstellen. De invoering der gezangen, onder geleide van het orgel, zou vervolgens aan de beurt komen. Daar de oude orthodoxe gemeente hierin niet wilde toegeven, verwachtte men, dat er eene tweede zou tot stand komen."

— Uit Munchen schrijft men van den 20sten:

»Terwijl wij hier sedert eenige dagen drukkend weder hebben, zoo heeft in de bergstreken een vreesselijke orkaan gewoed, waardoor het dorp Schledorf geheel is verwoest geworden. De thermometer nam aldaar plotseling zijn stand op 24 gr. *R.* De daken werden van de huizen geslingerd, de huizen omgeworpen; zelfs de kerktoren weerstond de woede van den orkaan niet; schrik en ontzetting bemagtigden zich van de inwoners, die in de kelders een schuilplaats zochten. Weldra sloegen de vlammen uit onderscheidene kanten des dorps. Aan blusschen was bij de algemeene verwarring niet te denken. Al de huizen zijn een roof der vlammen geworden. Het geheele dorp is verdwenen. De brand is in het omliggende bosch overgeslagen, hetwelk, volgens de laatste berigten, nog brandende was."

ENGELAND.

LONDEN, den 24sten October.

Men verneemt dat de hertog *van Wellington,* bij gelegenheid dat hij de feesten bijwoonde, die op Hatfield-house, het buitengoed van den markies *van Salisbury*, aan de Koningin en haren gemaal zijn gegeven, op het punt is geweest om door een der koninklijke rijtuigen overreden te worden. Hij is door de tegenwoordigheid van geest van een politie-beambte gered.

— In sommige der Britsche zeehavens heerscht thans veel bedrijvigheid ten gevolge van het uitrusten van oorlogsschepen; men heeft dien ten gevolge oorlogzuchtige geruchten verspreid, doch de *Standard* zegt, dat deze schepen enkel tot het overbrengen van levensmiddelen naar Ierland moeten dienen. De toestand van dat eiland blijft treurig. Het genootschap tot intrekking der unie, hetwelk nagenoeg geene bijdragen in geld van het uitgehongerde landvolk meer ontvangt, is, zegt men, voornemens om zijne bijeenkomsten voor zes maanden te staken. *O'Connell* blijft evenwel steeds woelen, om eene bijeenkomst van aanzienlijken te Dublin te doen plaats hebben, onder het voorwendsel om over den nood der bevolking te raadplegen, doch waarschijnlijk om aan zijn lievelingsdenkbeeld, het bijeenkomen van een Iersch parlement, een begin van uitvoering te geven.

— De heer *Gomes Farias* heeft in de dagbladen een extract medegedeeld van de, aan den Mexicaanschen gezant Senor *Murphy*, daarop betrekking hebbende, overhandigde stukken, waaronder een dekreet gedateerd 28 Augustus, uitgevaardigd in Mexico door den opperbevelhebber ad interim en waarbij de conversie der oude schuld in eene nieuwe van £ 10,241,651 wordt vernietigd en de heer *Murphy* verantwoordelijk gesteld voor alle nadeelen en verliezen, daaruit voor het Mexikaansch Gouvernement voortspruitende. Verder wordt bepaald, dat de houders der nieuwe obligatien dezelve wederom zullen kunnen inwisselen tegen de daarvoor afgegevene oude schuldbrieven, en dat het Gouvernement voornemens is, nieuwe voorstellen op billijke schikkingen gebaseerd, en waarin hetzelve geene engagementen zal aangaan die het niet zal kunnen nakomen, te doen. Ten slotte wordt de Heer *Murphy* ontslagen van zijne betrekking als gezant en gelast al zijne archieven, documenten en papieren aan den secretaris van legatie ten hand te stellen.

— Eene bezending van de Spaansche effectenhouders zal morgen van hier naar Parijs vertrekken, met het oogmerk om de tusschenkomst der Fransche regering te verzoeken tot het bewerken van eenige regeling hunner vorderingen. De Britsche regering heeft zich bereids tot den heer *Mon* gewend, door middel van den heer *Bulwer*. Men hoopt hier, dat de heer *Guizot* zich deze zaak zal aantrekken. De comité's van Spaansche effectenhouders in Parijs en Nederland hebben zich reeds verklaard, dat zij met de Londensche associatie zullen medewerken; en de Londensche bezending zal met de hoogste brieven van aanbeveling vertrekken.

— Ter beurze waren genoteerd: 3 pCt. ges. 95$^{1}/_{4}$; 4 pCt. Nederl. werk. schuld. 21; 2$^{1}/_{2}$ pCt. idem 58$^{7}/_{8}$; 3 pCt. Spaansche werk. schuld 37$^{5}/_{8}$.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 26sten October.

Gisteren heeft alhier in de oefeningszaal van het jeugdig gezelschap gymnastiseurs dezer stad, bij de laatste voorstelling van het tegenwoordig jaargetijde, een ongeluk plaats gehad, dat nog veel noodlottiger gevolgen had kunnen hebben. Bij het einde der voorstellingen, op het oogenblik dat het aanzienlijk getal toeschouwers de zaal verliet, stortte de stelling voor de muzijkanten, die vooraan, boven den ingang van het lokaal geplaatst was, ineen, met het ongelukkig gevolg dat een der aanwezenden zijn been brak en een paar anderen min of meer gekwetst werden. — Men mag het een wonder noemen, dat, aangezien het groot getal personen onder en nabij de stelling, aan niet veel meer een ongeluk overkomen is.

— Bij Koninklijk besluit van 7 dezer, wordt het naar de gemeente Hellendoorn (Overijssel) overgeplaatst kantoor voor de betaling der in- en uitgaande regten, ingetrokken.

Bij twee andere besluiten van 13 dezer, wordt de stad Eindhoven tevens als losplaats voor steenkolen en kolengruis bij invoer langs de Zuid-Willemsvaart aangewezen, en het kantoor der in- en uitgaande regten te Well, prov. Limburg, voor den doorvoer opengesteld.

— In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van eergisteren, is de heer Mr. *J. de Bakker*, na het onderzoek en in orde bevinden zijner geloofsbrieven, nadat hij de gevorderde eeden had afgelegd, als lid der kamer toegelaten.

Is ingekomen eene Koninklijke boodschap, ten geleide van een ontwerp van wet, strekkende tot herstel van verliezen, door het te loor gaan van schuldbrieven ten laste van het Rijk; gelezen, drukken en ronddeelen en verzending aan de afdeelingen.

Is ontvangen eene missive van Z. Exc. den minister van buitenlandsche zaken, die daarbij toezendt een afschrift van het traktaat van handel en scheepvaart, den 29 Julij 1846, tusschen Nederland en Belgie gesloten. — Ingevolge art. 24 van het nieuwe reglement van orde der Kamer, moeten al de bij de Kamer van Regeringswege ingekomen stukken, die niet behooren tot wetsontwerpen of voorstellen der Regering, in handen worden gesteld eener commissie van vijf leden, ten einde daarover na onderzoek een verslag op te maken, hetwelk in de vergadering wordt uitgebragt. Mitsdien stelt de voorzitter dat afschrift van het traktaat in handen eener commissie, die zamengesteld wordt uit de heeren: *Faber van Riemsdijk*, *van Ryckevorsel*, *Borski*, *van Goltstein* en *Modderman*.

Eenige ingekomen verzoekschriften worden in handen gesteld der daartoe bestemde commissie. Tot dezelve behooren: 1°. een uit Zutphen, nopens de intrekking der wet van 1835, tot bevordering der belangen van den landbouw; 2°. een uit Amsterdam, wegens eene algeheele hervorming der brievenposterij, en 3°. een van den heer *Linck*, te Naarden, ten aanzien van de herziening der Grondwet.

De Voorzitter geeft kennis, dat de commissie tot de verzoekschriften tot haren voorzitter heeft benoemd den heer *van Leeuwen*.

Nog deelt de voorzitter mede, dat de commissie, die zich in de vorige zitting der kamer, heeft bezig gehouden met de herziening van het reglement van orde, zich van de door haar aanvaarde taak, tot het maken van een overzigt van de in het reglement gebragte wijzigingen, en der dienaangaande gehouden beraadslagingen, heeft gekweten en dat stuk heeft overgelegd. — Het zal worden gedrukt en rondgedeeld.

De commissie, belast met het opstellen van een ontwerp van Adres, in antwoord op de troonrede, heeft een ontwerp ter tafel gebragt." Hetzelve wordt aan de afdeelingen verzonden.

Daarna is de vergadering gescheiden; zijnde de afdeelingen vervolgens bijeengekomen, ten einde dat ontwerp van Adres in overweging te nemen. Na afloop derzelve, komt de commissie bijeen, ter beoordeeling van de gemaakte bedenkingen; het ontwerp wordt vervolgens nader door haar overwogen en vastgesteld. Daarna wordt de beraadslaging daarover aan de orde van den dag gesteld. Men verwacht derhalve, dat Dingsdag of Woensdag aanstaande de beraadslagingen over het ontwerp van Adres een' aanvang zullen nemen.

— Uit 's Hertogenbosch schrijft men van den 22sten dezer:

»Wij vernemen, dat het thans stellig en zeker is, dat het station van den Zeeuwsch-Limburgschen spoorweg in deze stad zal geplaatst worden. Wij hebben daarbij met genoegen vernomen, dat de genie tot het bekomen van dit resultaat heeft medegewerkt.

»Omtrent de vergadering, welke eergisteren heeft plaats gehad van de commissie van onderzoek wegens de waterlozing in Noord-Braband, hebben wij vernomen, dat al de leden eenparig de noodzakelijkheid eener doelmatige uitwatering en eener spoedige daarstelling derzelve erkend hebben, tevens vernemen wij, dat eene sub-commissie zou benoemd zijn, met last tot beraming van een ontwerp van uitwatering, dat minder kostbaar zoude zijn, en met de uitnoodiging daaraan den meest mogelijken spoed te besteden."

— De *Asmodée* berigt dat Zondag ll. de verantwoordelijke schrijver van dat blad, in zijne betrekking van directeur en verantwoordelijk uitgever van het blad *de Burger*, eene nieuwe dagvaarding heeft ontvangen om voor den regter-commissaris te verschijnen. Het betrof het ingezonden stuk in N°. 11 van dat blad en de aankondiging in N°. 6, een en ander afkomstig van de pen van den markies *Thouars*.

— Uit Eindhoven schrijft men dat op den 24sten aldaar overleden is, na langdurige ongesteldheid, de Ed. Achtb. Heer *A. van de Moosdijk*, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, burgemeester en sedert bijna vijftig jaren lid van het stedelijk bestuur van Eindhoven. De wensch des overledenen, nog kort voor zijnen dood geuit, om bij de opening van het Eindhovensche kanaal, dat op den 28sten zal plaats hebben, tegenwoordig te zijn, heeft hij niet verwezenlijkt mogen zien.

— Laatstleden Vrijdag is voor het provinciaal geregtshof in Zuid-Holland behandeld geworden de zaak van *A. van Delft*, koopman in tabak te Rotterdam, beschuldigd van bedriegelijke bankbreuk. Het openbaar ministerie is, gelijk in der tijd gemeld is, in deze zaak waargenomen door den advocaat-generaal, den heer Mr. *la Grappe Dominicus*. Als verdediger is opgetreden de heer Mr. *A. de Pinto*. De advocaat-generaal hield de schuldpligtigheid des beschuldigden vol, en requireerde ten slotte, dat hij zou worden veroordeeld tot eerloosverklaring, tuchthuisstraf van 5 tot 15 jaren en in de kosten. Na repliek en dupliek, is de uitspraak bepaald op den laatsten dezer maand.

— Van wege het comité van Spaansche fondsenhouders in Nederland, is eene deputatie naar Parijs gezonden, om zich met de daar vergaderde afgevaardigden der Parijsche, Londensche en Belgische comité's nopens de te nemen maatregelen te verstaan.

— Van den Helder schrijft men ons van den 22. October: »Gisteren had er te Wieringen, in het gezigt van eene menigte aanschouwers, een vreeslijk ongeluk plaats. Er werd namelijk eene schuit, welke gevoerd werd door schipper *Cornelis Bont*, zijn zoon en schoonzoon, door een' hevigen rukwind omgeslagen, waarbij allen drie den dood in de golven vonden. Hoewel in de nabijheid van bovengemeld eiland, kon men hen echter niet te hulp komen door de hooggaande zeeën; te meer daar de schuit te ver beneden den wind lag en er geene geschikte hulpmiddelen bij de hand waren."

— Op voorstel van den ingenieur-directeur der Nederlandsche Rijn-spoorweg is besloten, dat de geëmploijeerden aan dien spoorweg, gedurende den aanstaanden winter, hetzelfde loon dat zij des zomers genieten, zullen behouden. Men herinnert zich, dat zulks in het afgeloopen jaar insgelijks heeft plaats gehad.

— De *Leeuwarder Courant* schrijft van den 22sten dezer het volgende:

»Wie het belang van Friesland kent, weet ook van welk gewigt het eiland Schiermonnikoog is voor deze provincie. Wij vinden in den aanstaanden verkoop van een gedeelte van dit eiland, op den 27sten October e. k., aanleiding, om deswege het volgende mede te deelen:

»Het geveilde bestaat in een derde gedeelte der vrije erfheerlijkheid, toebehoorende aan vrouwe *Gratia Suzanna de Jongh Stachouwer*. De beide andere deelen zijn het eigendom van den heer *Starkenburg Stachouwer van Wehe* enz. Het geheel was alzoo tot nu toe in het bezit gebleven der nazaten van den heer *Johan Stachouwer*, heer van Rijsbergen, St. Anna enz., die het eiland in 1638 van de Staten van Friesland heeft gekocht, voor de som van 18,151 goudgld. Volgens den koopbrief werd het gekochte omschreven in: »de heerlijkheid van het eijland Schiermonnikoog »met de landen, zeeregt, impositien, civile en criminele justitie, »onder reserf van 't recht van souvereiniteit en de hommagie te »erkennen, en te præsteren bij solemnelen eede van getrouwheid »aan deze provincie in het particulier, ende ingevolge van dien »aan de generale *Unie*."

»De oorzaak van dezen geringen koopprijs is zoo wel in de toenmalige tijdsomstandigheden, als in de verwaarloosde gesteldheid der landerijen te zoeken. Door den onvermoeiden ijver der latere bezitters, die voor bedijking en bemesting zorgden, zijn die landen aanmerkelijk verbeterd. Een bewijs daarvan levert eene boedelscheiding der familie, van den jare 1761, in welke de waarde der geheele heerlijkheid toen op 88,800 gulden geschat werd. Na dien tijd is het eiland wel eenigermate in omvang verminderd, maar integendeel aanmerkelijk toegenomen in vruchtbaarheid van landerijen en in welvaart der ingezetenen. Voor akkerbouw en veeteelt is de grond toch uitmuntend geschikt. Reeds in 1763 nam men hier proeven met het verbouwen van koolzaad, die boven verwachting uitvielen, daar ⅔ pondemate lands 6½ loopen zaad gaf, van welke meer dan een aan olie werd geslagen. Thans zijn er gemeste koeijen, die over de 80 Ned. ponden vet geven. In het laatst der vorige eeuw werd de grootte van het eiland op 3000 pondematen geschat. De tegenwoordige inhoudsgrootte is volgens het kadaster 1080 bunder 22 roede 40 el. Behalve door eenige landbouwers, wordt het door zeevarenden bewoond. Er zijn thans nog bijna vijftig scheeps-kapiteins, die te koopvaardij varen, gevestigd."

— De *Leydsche Courant* deelt het volgende mede:

»Sedert eenige dagen vertoonde een der schoonste exemplaren

van *Powlonia Imperialis* in onzen akademischen kruidtuin eene eigenaardige knopontwikkeling aan de toppen der takken, waardoor het vermoeden ontstond dat deze boom welligt zou gaan bloeijen. Thans zijn werkelijk de voornaamste takken bezet met sterk opgezwollen bloemknoppen, welke zich, indien de gesteldheid van den dampkring gunstig ware, waarschijnlijk in weinige dagen zouden kunnen openen. Dit verschijnsel verdient de aandacht, omdat dit gewas, naar ons weten, tot dusverre in ons vaderland niet gebloeid heeft. Deze plant is 5 jaren oud, staat in den vollen grond en heeft de hoogte van 15 Rhijnlandsche voeten bereikt."

— Het departement Utrecht der Maatschappij van Nijverheid, heeft besloten in het volgende jaar te Utrecht eene tentoonstelling te houden van voortbrengselen van Nederlandsche nijverheid.

— Uit Groningen schrijft men van den 22 dezer:

»Op de jaarmarkt, ll. Dingsdag te Zuidlaren gehouden, waren aangevoerd 1455 stuks rundvee, 663 paarden, terwijl er 2024 rijtuigen geteld zijn. De prijzen van de koeijen, aanstaande te kalven, waren van *f* 60 tot *f* 125; die van het jongvee van *f* 36 tot *f* 50. Door het fraaije herfstweder begunstigd, was deze jaarmarkt ook nu weder druk bezocht en heerschte er veel levendigheid."

— De oudste der herv. predikanten hier te lande, Ds. *Sinninghe*, onlangs tot ridder van den Nederlandschen Leeuw benoemd, is bijna 92 jaren oud overleden, na eene ziekte van 4 dagen; sedert 63 jaren was hij predikant te Niehove, prov. Groningen.

— Blijkens opgave in de *Staats-Courant* is de middelprijs der inlandsche granen, voor het geheele Rijk, van 20 September tot 19 October geweest, per mud: Tarwe *f* 10,68½; Rogge *f* 9,33; Boekweit *f* 7,02½; Gerst *f* 5,68; Haver *f* 3,81; Ongepelde spelt *f* 3,70. Diensvolgens zullen de regten, gedurende de maand November, bij *den invoer* bedragen, per mud: Tarwe en gepelde spelt 25 c.; Rogge en Boekweit 15 c.; Gerst en Mout 10 c.; Haver en ongepelde Spelt 30 c.; en bij *den uitvoer*: Tarwe en gepelde Spelt 50 c.; Rogge en Boekweit 30 c.; Gerst en Mout 25 c.; het overige vrij.

Onder den titel van: *Intrigues devoilées, ou* Louis XVII, *dernier Roi légitime de France, décèdé à Delft le* 10 *Août*. (Rotterdam *H. Nygh*. 1846): wordt door den heer Gruau de la Barre, *Ancien procureur du Roi*, een werk uitgegeven, dat ongetwijfeld de algemeene belangstelling zal wekken. Het verschijnt in afleveringen en, daar nog slechts de eerste aflevering het licht ziet, is het niet wel mogelijk, hetzelve naar waarde te beoordeelen vóór dat het geheel gereed zal zijn.

Opmerkelijk echter is hetgeen de schrijver zegt omtrent de bijzondere teekens, welke de Dauphyn op zijn ligchaam had en die, volgens de getuigenis van drie artsen, ook op het lijk van den te Delft overleden persoon gevonden zijn.

Het extract uit het register der overledenen, te Delft, op bladzijde 42 medegedeeld, luidt aldus:

» L'an mil-huit-cent-quarante-cinq, le dix Août, est décédé *Charles Louis* de Bourbon, Duc de Normandie (*Louis*-Dix-Sept), ayant été connu sous les noms de *Charles-Guillaume-Naündorff*, né au Château de Versailles, en France, le vingt-sept Mars, dix-sept-cent-quatre-vint-cinq, et par conséquant âgé de plus de soixante ans, demeurant en cette ville, fils de feu Sa Majesté *Louis* Seize, Roi de France, et de Son Altesse Impériale et Royale *Marie-Antoinette*, Archiduchesse d'Autriche, Reine de France, morts tous deux à Paris. — Époux de Madame la Duchesse de Normandie, née *Jaënne Einert*, demeurant ici.

»Délivré par extrait, par nous *Henri van Berkel*, bourgmestre officier de l'état civil de la ville de Delft, ce jourd'hui 27 Août 1845."

De Kaapsche dagbladen van 13, 17 en 20 Augustus zijn niet gunstig ten opzigte van den oorlog tusschen de Engelschen en de Kaffers. De inwoners heffen vele klagten aan nopens de werkeloosheid en het onhandig bestuur van den gouverneur, die dan ook door sir *H. Pottinger* zal vervangen worden. Op enkele punten zijn de Kaffers wel terug gedreven, doch de uitgestrekte grenzen blijven voor hen open; zij doen dan ook bij voortduring strooptogten, en nemen het vee der landbewoners en der leveranciers van het Engelsche leger weg. In den *Zuid-Afrikaan* van 20. Aug. leest men: » Door behaalde voordeelen aangemoedigd, hebben zij het laatste stuk slagtvee van onder de wallen van fort Beaufort, op den helderen dag, weggenomen. Gebrek aan leeftogt is daardoor dringende, hetwelk aanleiding heeft gegeven tot het misschien overmijdelijk besluit, om alle verdere operatien tot de maand October aanstaande te staken. Het gevoel van neerslagtigheid in aller gemoederen, door de bloote aankondiging van dat besluit, te weeg gebragt, laat zich voorzeker gemakkelijker beseffen dan beschrijven. De verwoestende gevolgen, welke uit dit oponthoud voor de gansche kolonie moeten ontstaan gaan alle berekeningen te boven." De bewoners der kolonie zijn alle gewapend en verdedigen hunne eigendommen, doch worden dikwijls het slagtoffer der Kaffers. » Den 9 Aug. ging de luit. *Briers*, met eene patrouille van 15 gewapende inwoners te paard — aldus leest men in den *Zuid-Afrikaan* van den 17. Aug. — in de rigting van Helpoort, waar zij spoedig het spoor van Kaffers en vee vonden. Dit volgden zij in eene digte boschkloof, met eene ruige rotsreeks in het midden, waarop zij voortgingen, daar de grond meer open was, toen zij eenig vee beneden in de kloof zagen. Op hetzelfde oogenblik werd eene volle laag uit het bosch op hen gevuurd en zij zagen zich door meer dan 200 Kaffers omringd. Vijf Stellenbossche burgers sneuvelden, terwijl de overige tien mannen er zich dapper doorheen sloegen en ontkwamen. De gesneuvelden zijn de heeren *D. Rossouw*, *J. S. Basson*, *P. Housumen* en de gebroeders *P. F.* en *H. de Villiers*. De heer *P. F. de Villiers* werd door de palm van zijne linkerhand geschoten, waarna hij drie Kaffers doodde. Hij ontving daarop eene doodelijke wond in den rug. Zijn broeder wilde hem niet verlaten, en werd aldus het offer zijner broederliefde. De tien ontkomene burgers, keerden spoedig met eene versterking van 65 burgers en 27 Fingoes terug, en vielen de Kaffers aan, in welk vernieuwd gevecht zij 10 Kaffers doodden."

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van ll. Zaturdag waren de fondsen genoteerd: Ned. 2½ pCt. 59¼; 3 pCt. 71¼; 4 pCt. 92¾; Amort.-Syndik. 3½ pCt. 88½; Handelm. 174⅝; Aand. Rijn Spoorweg 109; Spanje Ardoins 20¼; dito Onbep. St. 19⅞; 3 pCt. 38½; 3 pCt. Binnenl. à 6/m. 33 7/16; Ardoin Coupon 20; Portug. te Londen 3 pCt. 44⅝; Id. 4 pCt. 43 15/16; Rusl. 105¼; Certif. 1831—33 96⅝; 4 pCt. bij *Hope* 88¾; Inschrijv. in Assign. 6 pCt. 68½; Brazilie 88; Mexico 22 3/7.

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.